

О. М. Олійник, В. В. Сідловський

ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ЗБІЛЬШЕННЯ ВІДСТАНІ ПЕРЕБАЗУВАННЯ БРИГАДИ ТАКТИЧНОЇ АВІАЦІЇ

Анотація: у сучасних умовах тактична авіація відіграє важливу роль у забезпеченні національної безпеки та оперативної готовності військ. Одним із ключових завдань для підвищення ефективності тактичної авіації є збільшення відстані перебазування авіаційних бригад, що дає змогу розширити радіус дії, скоротити час реагування на загрози та забезпечити гнучкість у виконанні бойових завдань.

Ключові слова: тактична авіація, перебазування, відстань, авіаційні бригади, логістика, дозаправка, технічне обслуговування, повітряні заправники, мобільність, міжнародна співпраця, стратегічне планування, національна безпека.

Abstract: In modern conditions, tactical aviation plays an important role in ensuring national security and operational readiness of troops. One of the key tasks for improving the effectiveness of tactical aviation is to increase the relocation distance of aviation brigades, which makes it possible to expand the range of action, reduce the response time to threats and provide flexibility in performing combat missions.

Key words: tactical aviation, relocation, distance, aviation brigades, logistics, refueling, maintenance, air tankers, mobility, international cooperation, strategic planning, national security.

Тактична авіація відіграє важливу роль у сучасних військових операціях, забезпечуючи швидку та ефективну підтримку наземних сил, виконуючи розвідувальні місії, завдаючи очкових ударів по критично важливих об'єктах та транспортних вузлах ворога. Вона має здатність швидко змінювати позиції, завдяки чому стає надзвичайно мобільною та маневреною силою, що дозволяє знищувати цілі на полі бою, проводити повітряне патрулювання, обмежуючи мобільність противника, та створювати перевагу у швидкості реагування на бойову обстановку. Маневреність, вогнева потужність та здатність до швидкого перебазування роблять тактичну авіацію незамінним інструментом для підтримки операції наземних військ. [1].

Для досягнення більш високої ефективності тактичної авіації необхідно зосередитися на кількох ключових напрямках, спрямованих на розв'язання технічних, логістичних та організаційних обмежень, а також на покращення взаємодії з іншими родами військ.

1. Поточний стан та обмеження. Для забезпечення ефективного функціонування тактичної авіації необхідно оцінити поточний стан і наявні обмеження. До основних аспектів, які потребують уваги, належать:

- Технічні та інфраструктурні обмеження. Аналіз існуючих обмежень, які впливають на можливості перебазування авіації на значні відстані, зокрема стан аеродромів, доступність злітно-посадкових смуг та наявність ремонтних баз у різних регіонах;
- Паливні ресурси, технічне обслуговування та боезапас. Важливо враховувати потреб у великій кількості пального та боєприпасів для довготривалих місій. Ресурс забезпечення стає ключовим фактором, від якого залежить тривалість перебування літальних апаратів у повітрі та частота проведення місій ;
- Підготовка екіпажів та технічного персоналу. Підвищення рівня підготовки особового складу є критичним, оскільки ефективність виконання завдань залежить від вміння екіпажів працювати в умовах обмеженого часу і під тиском. Високий рівень кваліфікації технічного персоналу також необхідний для забезпечення оперативного технічного обслуговування та ремонту літаків .

2. Технічні можливості для збільшення відстані перебазування. Щоб забезпечити більшу дальність перебазування тактичної авіації, важливо інвестувати у технічні покращення літальних апаратів:

- Збільшення запасу палива та економічність двигунів. Покращення конструкцій баків та модернізація двигунів з метою зменшення споживання пального дозволять літальним апаратам долати більші відстані без необхідності частих дозаправок;

- Розвиток систем дозаправки в повітрі. Впровадження повітряних заправокників забезпечує дозаправку літаків під час виконання місії, що дозволяє суттєво збільшити радіус дії та тривалість перебування в повітрі. ;
- Використання безпілотних літальних апаратів. Дрони можуть виконувати як функції розвідки, та і забезпечення підтримки, супроводжуючи бойові літаки і розширюючи можливості тактичної авіації..

3. Логістичні та організаційні заходи. Для забезпечення більшої оперативності тактичної авіації необхідно реалізувати ефективні логістичні заходи:

- Оптимізація маршрутів польоту та планування резервних аеродромів. Ретельне планування маршрутів з урахуванням можливих ризиків і підготовка альтернативних без для приземлення та обслуговування літаків;
- Передові бази для дозаправки та технічного обслуговування. Організація передових баз з необхідним устаткуванням для швидкого дозаправлення та ремонту літаків дозволить збільшити їх мобільність та час перебування у зоні бойових дій;
- Мобільні ремонтні групи. Створення мобільних груп для оперативного технічного обслуговування літаків у польових умовах забезпечить швидке відновлення боєздатності техніки.

4. Стратегічне планування та співпраця. Успішне виконання завдань тактичною авіацією можливе лише за умови ефективного стратегічного планування та активної співпраці з іншими військовими формуваннями :

- Міжнародна співпраця та обмін технологіями. Співпраця з міжнародними партнерами сприяє обміну новітніми технологіями, що дозволяє досягти більш високого рівня модернізації авіаційної техніки ;
- Взаємодія з іншими родами військ. Узгодження дій з наземними, морськими та спеціальними підрозділами посилює координацію та ефективність спільних операцій.;
- Використання передових технологій. Впровадження сучасних систем зв'язку, навігації та управління дозволяє забезпечити координацію та управління перебазуванням у реальному часі.

На підставі проведеного аналізу можна запропонувати такі ключові рекомендації для підвищення ефективності тактичної авіації:

- Визначення основних напрямків подальших досліджень. Розробка нових технологій для збільшення дальності перебазування та зниження залежності від паливних ресурсів.
- Впровадження конкретних технічних та організаційних заходів. Покращення характеристик літальних апаратів та оптимізація логістичних процесів для забезпечення оперативної підтримки бойових дій.
- Покращення дальності перебазування як елемент національної безпеки. Здатність тактичної авіації швидко реагувати на зміну бойової обстановки значно посилює обороноздатність країни та забезпечує ефективність у виконанні операцій, що є вагомим чинником для національної безпеки.

Таким чином, підвищення дальності перебазування та оперативності тактичної авіації сприятиме зростанню бойової ефективності та забезпечить здатність армії до швидкої і гнучкої відповіді на виклики у зонах конфлікту. Покращення дальності перебазування є важливою складовою підвищення оперативних можливостей тактичної авіації, адже воно дозволяє забезпечити ширше покриття бойових зон, забезпечуючи підтримку навіть у віддалених або важкодоступних регіонах. Воно сприятиме зростанню мобільності військових операцій, що є важливим фактором для досягнення стратегічних і тактичних цілей у будь-якому конфлікті. Це забезпечить армії можливість діяти у будь-якому місці та в будь-який час, зберігаючи перевагу над противником і підвищуючи загальну бойову ефективність сил оборони.

Список використаних джерел:

1. Володько А.М. Конструкція вертольотів / А.М. Володько, А. Л. Литвинов. – Х., 1984.

2. Іванов А.І. Методичні вказівки до дипломного та курсового проектування / А.І. Іванов, О.А. Корочкін, С.П. Монтвіла. – Х.: ХВВАІУ, 1990.
3. Технічний опис та керівництво по технічній експлуатації вертольоту прототипу.
4. Конструкція літальних апаратів / під ред. К.Д. Туркіна, ч. 1.2. – М: ВВІА ім. проф.Н.Е. Жуковського, 1985.
5. Тищенко М.Н. Вертольоти / М.Н. Тищенко. – М.: Машинобудування, 1982.
6. Решетов Д.Н. Деталі машин: учебн. для вузов / Д.Н. Решетов. Вид.3-є, іспр. та перераб. – М.: Машино будівництво, 1976.

Олійник Олег Миколайович – старший викладач кафедри інженерно-авіаційного факультету Харківського національного університету Повітряних Сил ім. І. Кожедуба; Харківський національний університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків, Україна; email: onik74@ukr.net ; ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0403-7286> .

Сідловський Вадим Валерійович – слухач інженерно-авіаційного факультету Харківського національного університету Повітряних сил ім. І. Кожедуба; Харківський національний університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків Україна; email: cool.sidlovskiy@gmail.com ; ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8196-055X>.

Oliynyk Oleg Nikolaevich –senior lecturer of the department Faculty of Aviation Engineering of Kharkiv National University of the Air Force. I. Kozhedub; Kharkiv National University of the Air Force. I. Kozheduba, Kharkiv, Ukraine; **email:** onik74@ukr.net ; **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0005-0403-7286> .

Sidlovskiy Vadym Valeriyovich – a student of the Faculty of Aviation Engineering of the Kharkiv National University of the Air Force. I. Kozhedub; Kharkiv National University of the Air Force. I. Kozheduba, Kharkiv, Ukraine; email: cool.sidlovskiy@gmail.com ; ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8196-055X>.